

НА ЗЛЮТІ ШКІЛЬНОЇ РОДИНИ

Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка підтримує тісні науково-педагогічні та творчі зв'язки з багатьма академічними та культурно-мистецькими інституціями Республіки Польща. Серед них — Європейська Родина Шкіл ім. Юліуша Словацького, представники якої відвідують наш ВНЗ і є активними учасниками

спільних культурно-освітніх і мистецьких заходів, зокрема в рамках Міжнародного українсько-польського проекту «Діалог двох культур молодих».

Нещодавно делегація академії, очолювана ректором, професором Афанасієм Ломаковичем, на запрошення польської сторони брала участь у роботі XXXII зльоту ЄРШ ім. Юліуша Словацького, що проходив у польських містах Хожув і Краків під патронатом Академічного об'єднання загальноосвітніх шкіл краю.

Символічно, що відкриття Зльоту відбулося в Кременецькій залі Юліуша Словацького в Першому загальноосвітньому ліцеї ім. Юліуша Словацького — закладі, що приймав учасників цього річної зустрічі, представників ЄРШ. Зауважимо, що Кременецька зала ліцею дійсно за змістом і оформленням є кременецькою: тут поміщені візуальні й інформаційні матеріали про життєдіяльність видатного польського поета і про наше місто, з яким тісно пов'язана життєва доля родини Словацьких.

На відкритті Зльоту виступив ректор нашої академії, професор Афанасій Ломакович. Він привітав учасників дійства, від імені нашої делегації висловив вдячність за запрошення й інформував польських освітян про сьогоденні здобутки нашого навчального закладу: підготовку бакалаврів і магістрів із семи нових спеціальностей, відкриття аспірантури з підготовки докторів філософії, про активну участь науково-педагогічного та студентського колективів академії у спільних заходах з колективами науково-освітніх і культурних закладів зарубіжжя, насамперед Польщі, і наголосив на спільних заходах у рамках Міжнародного молодіжного інтеграційного проекту «Школа відкритого розуму», українсько-польського форуму «Діалог двох культур»,

художніх пленерів «Зустрічі в Кременці», в міжнародних наукових конференціях, в ювілейних дійствах, пов'язаних з іменами Ю. Словацького, Т. Чацького, Г. Коллонтая. Окремо було згадано про контакти з Європейською Родиною Шкіл ім. Юліуша Словацького, члени якої з ініціативи очільника ЄРШ Анджея Круля разом із нашими студентами започаткували традицію висаджування троянд у розарії академії на місці садиби, де народився великий польський поет. Ректор побажав успіхів учасникам Зльоту і висловив упевненість у перспективах подальшої співпраці.

Програма заходів, до яких долучилися члени нашої делегації, відзначилася змістовною насиченістю та різноманітністю форм. Професор Афанасій Ломакович і декан гуманітарного факультету Володимир Мазурок, член кафедри іноземних мов і методики їх викладання Надія Данік, студенти гуманітарного факультету, майбутні вчителі англійської та польської мов Софія Яковчук і Максим Стрелецький були присутніми на презентації шкіл ім. Юліуша Словацького, на зустрічі з керівництвом Академічного

об'єднання шкіл регіону, спілкувалися з педагогами і ліцеїстами Першого загальноосвітнього ліцею ім. Юліуша Словацького м. Хожува, ознайомилися із роботою навчального кабінету й особливостями вивчення географії у Ліцеї, були присутнім на конкурсі учнів місцевих ЗОШ — знавців життєтворчості Юліуша Словацького. А в конкурсі декламування творів Ю. Словацького наші студенти брали безпосередню участь: вони читали польською мовою фрагменти з листування поета і його матері — Саломеї Словацької-Бекю. Ця ж епістолярна тематика лягла в сюжетну основу спектаклю-діалогу «Листи до матері» (сценарист і режисер Василь Скороплас — керівник студентського експериментального театру «Пілігрим» нашої академії). Спектакль відбувся в «Літературній кав'ярні» м. Хожува. Роль Матері зіграла Надія Данік, Юліуша — Максим Стрелецький, авторський текст читала Софія Яковчук. Польські глядачі належно оцінили знання нашими студентами творчості їхнього

поета-класика, володіння польською мовою та незаперечний акторський хист.

Важливе значення мали ділові розмови з професором кафедри дидактики польської мови і літератури Сілезького університету Малгожатой Вуйчек, з якою обмінялися думками щодо особливостей, форм і методів вивчення рідної та іноземної мов у вищих закладах освіти, та з керівником

Європейської Родини Шкіл ім. Юліуша Словацького Анджеєм Крулем — про розгортання нашої співпраці як в рамках взаємин студентських молодіжних інституцій, так і у форматі Літературно-мистецького форуму «Діалог двох культур молодих». Польський культурно-освітній діяч повідомив, що учасники «Діалогу...» — учні Академічного об'єднання загальноосвітніх шкіл, Загальноосвітнього ліцею ім. Юліуша Словацького, члени мистецького об'єднання «Літературна кав'ярня» (м. Хожув) передали зібрані ними кошти в національній та іноземній валюті до Фонду відтворення скульптури Богородиці, відомої як Кременецька Мадонна, яка стояла перед фронтоном історичного корпусу нашої академії — центральним входом до архітектурного ансамблю Кременецького ліцею. Ініціатор акції А. Круль підкреслив, що цей скромний внесок свідчить про прагнення польської молоді до різносторонньої співпраці з українським студентством, насамперед зі своїми колегами — студентами Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка — спадкоємця історичних Волинських Афін.

Господарі зльоту організували для зарубіжних делегацій туристичну програму «Наша мала Сілезька вітчизна», яка включала екскурсійні мандрівки до Кракова, огляд видатних історичних, архітектурних і природних пам'яток краю, відвідування культурно-мистецьких установ.

Зліт завершився спільними побажаннями нової зустрічі в рамках XXXIII Зльоту Європейської Родини Шкіл ім. Юліуша Словацького.

НАЦІОНАЛЬНІ ВИМІРИ ГОЛОДОМОРУ

В історичній пам'яті українського народу Голодомор є чи не найбільшою трагедією його багатовікового існування. Протягом десятиліть більшовицька влада замовчувала про це та ретельно засекречувала архівні матеріали. У роки незалежності зроблено чимало досліджень для визначення кількості померлих, названо багатьох поіменно, увіковічено пам'ять про них, встановлено винуватців лиха. Вже 17 країн усвідомлюючи Україною визнали Голодомор 1932 — 1933 років геноцидом. Серед них є також Польща.

Кілька місяців тому у польському Сеймі відбулися парламентські слухання на тему Голодомору в Україні з участю польських та українських вчених, парламентарів, дипломатів, громадських діячів. Під час слухань серед доповідачів був і доктор історичних наук, професор Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Генріх Стронський, який свій виступ присвятив показу становища національних меншин України в умовах Голоду 1932 — 1933 років.

А кілька днів тому на сторінках головного часопису українських істориків «Українського історичного журналу» (№ 4, 2017) було видруковано статтю професора Г. Стронського під назвою «Польське населення УРСР в умовах Голодомору 1932 — 1933 рр.». На основі численних документальних матеріалів, свідчень очевидців автор стверджує, що голодною смертю поряд

з українцями тисячами вмирали люди інших національностей, у тому числі щонайменше 30 тисяч поляків. Автор слушно наголошує, що Голодомор треба вимірювати не тільки цифровими параметрами. На долю мільйонів жителів радянської України, у тому числі й сотень тисяч поляків, також випали нелюдські страждання, муки та знущання. Організоване державною владою насильство та беззаконня виливалось у позбавлення майна, позалекономічну експлуатацію, примусове виселення з місць постійного проживання. Наслідком ставали розвиток соціальної апатії й деградація людей, розрив родинних зв'язків, позбавлення можливості плекати свої національно-релігійні традиції, прискорене винародовлення та асиміляція.

Найближчим часом у Польщі хочуть увіковічити пам'ять про жертви Голодомору шляхом спорудження пам'ятника у Варшаві. З цього приводу створено організаційний комітет, який займається підготовчою роботою. До речі, такий пам'ятник вже існує у місті Кракові.

ДО 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Факультет історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького НУ ім. Юрія Федьковича спільно з Науково-дослідним центром буковинознавства і Чернівецькою обласною організацією Національної спілки краєзнавців України провели XI Буковинську міжнародну історико-краєзнавчу конференцію, присвячену 100-річчю Української національної революції. До програми зібрання увійшли 110 наукових досліджень, підготовлених 114 фахівцями України, Молдови, Румунії.

На пленарному засіданні прозвучали доповіді «100-річний ювілей Української революції та української влади на Буковині» (Олександр Доброжанський, Чернівці), «Подолання українських і румунських стереотипів як необхідний фактор об'єктивації історії Буковини» (Сергій Гакман, Чернівці), «Моделі інтеграції молдаван в українське соціально-культурне середовище на Одещині» (В'ячеслав Кушнір, Одеса), «Усноісторичні дослідження міжвоєнного повсякдення буковинців: усвідомлення себе через образ сусіда» (Ганна Скорейко, Чернівці), «Матеріали історії України в польських бібліотеках і цифрових архівах Інтернету» (Павел Готовецький, Польща).

На засіданнях секцій вирішувалися проблеми загальної історії України з акцентом на висвітлення причин, особливостей, змісту та значення Української національної революції 1917 — 1921 рр., історії Буковини та Північної Бессарабії, краєзнавства та історичної регіоналістики, статусу України у міжнародних відносинах XX ст., розвитку української етнології, історіографії, джерелознавства та історії.

У секції, що працювала над висвітленням історіографічних і джерелознавчих питань, стану, методів і напрямків розвитку історичних дисциплін, функції модератора виконувала доктор історичних наук, доцент Ірина Скальська. Тут вона оприлюднила власне наукове дослідження «Події та імена Української революції 1917 — 1921 рр. в музейних експозиціях». Автор виходила з того, що музейна експозиція дозволяє не лише змоделювати процес і зміст Української революції, а й висвітлити нові факти, назвати маловідомі імена учасників революційних подій. Так, Кременецький краєзнавчий музей дає комплекс місцевих матеріалів про ключові моменти революційних процесів на Волині та про їх персоналії. Тут, зокрема, повідомляється, що до першого складу Центральної Ради в 1917 році входили три представники Кременеччини: Борис Козубський, Лука Галькер і Федір Рудий. Тоді ж у Кременці була створена повітова земська управа та міська дума. Головою міської думи було обрано Бориса Козубського. Стенди Кременецького краєзнавчого музею відображають діяльність тогочасних громадсько-політичних діячів Михайла Черкавського, Романа Бжеського, Григорія Степури. Науковець підкреслює, що документи і матеріали музейних фондів сприяють вивченню історичної спадщини, служать джерельною базою для проведення дослідницько-аналітичної роботи, спонукають до зацікавлення регіональною та локальною історією, виступають важливим засобом національно-патріотичного виховання молодого покоління.

